

## [Lembourn.]

end bliver, at de politikere og de embedsmænd, som har stået for udviklingen i Grønland, alle har gjort det i den bedste mening. Det vil ikke være muligt at pådutte nogen skjulte kolonisationsriske motiver. Og endelig ville det også være forkert, hvis denne kritik blev opfattet sådan, at den er rettet imod de mange gode viljer, som igennem et langt liv har arbejdet for at hjælpe Grønland.

Der er nået store resultater, især store teknisk-økonomiske resultater. Men det er ikke goderne ved udviklingsprocessen, vi skal diskutere i dag, det er manglerne.

Da det grønlandske landsråd for første gang mødtes under en grønlandsk formand, sagde han bl. a. i sin tale:

„Det stude, Grønland i dag er nået til i national og åndelig henseende, giver ikke anledning til pralier, når vi tænker på drikkeriet, det voksende antal forbrydelser, kønssygdommenes store tal og de mange børn, der fødes uden for ægteskab. Det er forhold, som andre nationer ville have skammet sig over, men det er, ligesom vi ikke vil se dem i øjnene og anerkende dem.“

Forleden udtalte i Berlingske Tidende formanden for Grønlanderforeningen i Danmark, at udviklingen i Grønland bevæger sig mod noget absolut faretruende. Han tilføjede:

„Der er had mellem befolkningsgrupperne i Grønland.“

Dette er stærke ord, og det er næppe alle, der er enige; men de er altså sagt, og derfor kan det ikke nytte, at vi i dag lægger hovedvægten i denne debat på det teknisk-økonomiske. Vi er nødt til at prøve at forstå, at der efterhånden dukker forskellige værdimålere op mere og mere bevidst hos grønlanderne. De to befolkningsgrupper har forskellige værdisyn, og vi bliver nødt til, vi, der har ansvaret for, hvad der sker i Grønland, at tænke os ind i den grønlandske livsholdning.

En af forskellene er nok den, at vi, som lever i et moderne velfærds- og velstandssamfund, lider af den vanetænkning, at hvis man ændrer miljøet, så ændrer man også mennesket. Naturligvis, en radikal forvandling af miljøet påvirker mennesket på lang sigt; men der skal være en række forudsætninger til stede, for at det fører til lykke for

disse mennesker: Der skal være et højt uddannelsesniveau, så man har den åndelige mobilitet, der skal til for at følge en så hastig teknisk udvikling. Der skal være den samme vurdering af en velfærdspolitik, som vi har. Der skal være en rimelig tilpasningsperiode. Men ingen af disse tre forudsætninger har været til stede.

Der er et begreb, som gang på gang går igen i det moderne industrisamfunds debatter. Det er ønsket om at få tingene til at fungere. Det er perfektibiliteten. Vi bedømmer det, vi foretager os, efter, om det fungerer perfekt, og gør det ikke det, så er det kritisabelt. Vi har overført dette syn på udviklingsprocessen i Grønland. Men dér møder man ofte en helt anden bedømmelse. Grønlanderne er taknemlige for mange af de fine institutioner, vi har givet dem, for det industrisamfund, vi efterhånden har udviklet det til bare på to tiår. Men det er ikke sikkert, at de sætter lige så megen pris på det perfekte, som vi gør det. Måske havde de ønsket sig noget andet.

Ministeren nævner i sin redegørelse, at en af de afgørende årsager til de vanskeligheder, vi nu står over for, er befolkningseksplosionen, og det er uden tvivl rigtigt. Men også den rummer en kritik af os. Vi burde have sagt os selv, da vi for 20 år siden begyndte for alvor at åbne for Grønland, at sætte sygdomsbekæmpelse ind og bygge et socialt system op, at så ville der komme en befolkningseksplosion. Men man gjorde ikke noget alvorligt for samtidig at indføre familieplanlægning. Resultatet af disse konflikter, disse forskelle i værdimål, opregnes af grønlanderne selv som rodløshed, familieopløsning, drikkeri, voldsomme sociale modsætninger, hvor meget fattige og velstillede lever side om side, mindreværdsfølelse, kulturtab.

Der er en vis lighed mellem de to modsatte synspunkter og generationskonflikten overalt i de industrialiserede samfund, for også dér oplever man en ungdom, der ikke er det mindste taknemlig over at være født ind i en velfærds- og velstandsstat, og de ældre føler vrede over denne mangel på respekt og taknemlighed. De kan ikke fatte, at man ikke vurderer det på samme måde, som de selv gjorde det. Men den unge generation svarer: Vi har andre mål, vi ønsker os noget andet. De mål, I har nået, det må